

ҚОЖА АХМЕТ ЯСАУИ АТЫНДАҒЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ҚАЗАҚ-ТҮРІК УНИВЕРСИТЕТІ КІТАПХАНАСЫ

«Ұлт ұстазы – Ахмет Байтұрсынов»

библиографиялық көрсеткіш

Түркістан - 2022

**«Ұлт ұстазы – Ахмет Байтұрсынов»:библиографиялық көрсеткіш
бас. жауапты Нысанбаева А., құраст.: Қуанышбаева Ш.-Түркістан:
Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті
кітапханасы, 2022. –18 бет.**

**Көрсеткіште А.Байтұрсынұлының өмірі мен шығармашылығы
жайындағы университет кітапханасында бар материалдар енгізілді.
Мұнда ақын шығармасын зерттеуге арналған еңбектер және ақынның
өмірі мен шығармашылығы жайындағы жалпы әдебиеттер, естеліктер
мен көркем туындылардың әдебиеттер тізімі берілген.**

**Көрсеткіштегі мәлімет хронологиялық тәртіппен орналасқан.
Библиографиялық көрсеткіш университет студенттеріне,
магистранттарға, аспирантар мен оқытушыларға арналған.**

АХМЕТ БАЙТҰРСЫНОВ - ҚАЗАҚ ДАЛАСЫНЫҢ ҰЛЫ ҰСТАЗЫ

Ахмет Шошақұлы Байтұрсынов – қазақтың ұлы ағартушысы, ірі лингвист - ғалым, түркітанушы, ақын, аудармашы, әдебиет зерттеушісі, бірқатар оқулықтар мен оқу құралдарының авторы. Бір кездері ол сталиндік қуғын-сүргін әділетсіздігінің құрбаны болды, жарты ғасырдан астам уақыт бойы ақталмады, оның есімі Қазақстан тарихында лайықты орын алған жоқ. Тарихтағы "ақ" дақтар жойылған өзгерістер жағдайында ғана Шәкәрім Құдайбергенов пен Мағжан Жұмабаев, Жүсіпбек Аймауытов, Міржақып Дулатов және Ахмет Байтұрсынов сияқты қайраткерлердің есімдері халыққа қайтарылды. А. Байтұрсынов 1873 жылы 18 қаңтарда Торғай уезінің Тосын болысында шаруа отбасында дүниеге келген. Алғашқы білімін туған ауылында алған, кейін Торғай орыс-қазақ училищесінде (1886-1891), Орынбор мұғалімдер семинариясында (1891-1895) оқыған. Педагогикалық қызметін 1895 жылы ауылдық кейін болыстық мектептерде мұғалім болып бастаған. 1909 жылы Қарқаралы қаласында екі сыныпты орыс-қазақ училищесінің меңгерушісі болып жұмыс істеп тұрған шағында оппозицияға қосылды, ол үшін қамауға алынып, Орынбор қаласына жер аударылды. Осы кезеңге дейінгі орасан еңбектеріне оның қазақ тіл білімі саласындағы ғылыми ізденістері мен ана тілін оқыту әдістемесі жатады. Кейінгі жылдары ол Қазақ жазуын реформалау қағидаттарын әзірлеуге кіріседі, қазақ грамматикасының санаттарын айқындау үшін ғылыми терминологияны әзірлейді.

Ахмет Байтұрсынов-алғашқы қазақ әріптерінің авторы. Ғалым Байтұрсыновтың есімімен аталған жаңа қазақ әліпбиі бір кездері жазу реформасын жүргізу кезінде барлық түркі тілдес халықтар үшін жақсы үлгі болған. Сондай-ақ, автор "Ана тілі бойынша нұсқаулық", "Қазақ тілі курсының презентациясы", "Грамматиканы үйренуге арналған нұсқаулық", "Сөйлеуді дамыту" сияқты түрлі оқулықтар жазды. Бұл әдістемелік еңбектер әлі күнге дейін қазақ тіл білімі және қазақ тілін оқыту әдістемесі саласындағы ғалымдардың беделіне ие. А. Байтұрсынов шығармашылық қызметін фабулист ретінде бастады. Өз өлеңдерінде ол қазақ халқының мұқтаждықтары мен тілектерін, жарқын болашақ туралы арманын білдірді, шенеунік аппаратының екіжүзділігін әшкереледі, білім нұрына, мәдениетке шақырды.

"Қырық ертегі" (1909), "Маса" (1911), "Комар" (1911) шығармаларында бос, жалқаулық, бос әурешілік, надандық сияқты адам жамандықтары мен кемшіліктері мазақ етіледі. 1913 жылы А. Байтұрсынов қазақ зиялыларының бастамасымен құрылған "Қазақ" газетінің алғашқы редакторы болды. Газет

бағдарламасының басты мақсаты қазақ тілін, мәдениетін, мектепте білім беруді дамыту мәселелерін жариялау болды. 1917 жылғы төңкерістен кейін "Алаш" партиясының мүшесі бола отырып, А.Байтұрсынов Қырғыз (Қазақ) өлкесінің әскери-революциялық комитетінің мүшесі болып сайланады, өлкенің ағарту халық комиссары (1920-1921), Академиялық орталықтың төрағасы (1921-1922) болып жұмыс істейді, халық комиссариатының ғылыми-әдістемелік кеңесінің мүшесі болып табылады. 1920 жылы РКП (б) құрамына кіреді, 1921-1928 жылдары Қазақ халыққа білім беру институтында жұмыс істейді, қазақ тілі мен әдебиеті, тарихы мен мәдениеті бойынша дәрістер оқиды. 1928-1929 жылдары А.Байтұрсынов – Қазақ мемлекеттік университетінің профессоры болды. Өзі құрған және оның атымен аталған графикалық жүйе сауатсыздықты тезірек жоюға, қазақтардың жазбаша мәдениетін арттыруға мүмкіндік берді. 1929 жылы маусымда Қызылорда қаласына шығармашылық сапары кезінде А. Байтұрсынов қамауға алынды. Оған 1926 жылы Бакуде өткен түркітанушылар съезінде шетелдік ғалымдармен кездесіп, Қазақстанды Ресейден бөлу жоспарын жүзеге асыруға көмектесу мақсатында Мұстафа Шоқаймен байланыс орнатуға тырысқаны үшін кінәлі деп айып тағылды. 1931 жылы-Архангельск облысына жер аударылып, үш жылдан кейін Алматыға оралды. Ал 1937 жылы қуғын-сүргіннің жаңа толқыны көтерілгенде, ол қайтадан қамауға алынды. 1938 жылы 8 желтоқсанда Ахмет Байтұрсыновқа "халық жауы" деген айып тағылып, ату жазасына кесілді. Бірақ уақыт бәрін өз орнына қойды. 1988 жылы Ахмет Байтұрсынұлы ақталды. Ғалым, ағартушы Ахмет Байтұрсынұлы тағы да бізбен бірге. Оның рухы кітаптарында, оның есімінің қорында, көше атауында, ең бастысы-бүгінгі күннің проблемаларына сәйкес келетін идеяларында.

АХМЕТ БАЙТУРСЫНОВ-ВЕЛИКИЙ УЧИТЕЛЬ КАЗАХСКОЙ СТЕПИ

Ахмет Шошақұлы Байтұрсынов– великий казахский просветитель, крупный ученый-лингвист, тюрколог, поэт, переводчик, исследователь литературы, автор целого ряда учебников и учебных пособий. В свое время он стал жертвой несправедливости сталинских репрессий, более полувека не удостоивался упоминания, его имя не занимало достойного места в истории Казахстана. Лишь сейчас, в условиях перемен, когда устраниются «белые» пятна в истории, народу возвращены имена таких деятелей, как Шакарим Кудайбергенов и Магжан Жумабаев, Жусупбек Аймауытов, Миржакып Дулатов и Ахмет Байтұрсынов. А. Байтұрсынов родился 18 января 1873 года в Тосынской волости Тургайского уезда, в семье крестьянина. Получил первоначальное образование в родном ауле, затем учился в Тургайском

русско-казахском училище (1886–1891), в Оренбургской учительской семинарии (1891–1895). Педагогическую деятельность начал в 1895 году учителем аульной, затем волостной школ. В 1909 году, будучи заведующим двухклассным русско-казахским училищем, в г. Каркаралинске примкнул к оппозиции существующему строю, за что был арестован и сослан в г. Оренбург.

К этому периоду относятся его научные поиски в области казахского языкознания и методики преподавания родного языка. В последующие годы он приступает к разработке принципов реформы казахской письменности, разрабатывает научную терминологию для определения категорий казахской грамматики. Ахмет Байтурсынов – автор первого казахского букваря. Новый казахский алфавит, названный в честь ученого байтурсыновским, в свое время служил хорошим образцом для всех тюркоязычных народов при проведении реформы письменности. Автором написаны также «Пособие по родному языку», «Изложение курса казахского языка», «Руководство к изучению грамматики», «Развитие речи», различные хрестоматии. Эти методические труды до сих пор пользуются авторитетом у ученых в области казахского языкознания и методики преподавания казахского языка.

Творческую деятельность А. Байтурсынов начал как баснописец. В своих стихотворениях он выражал нужды и чаяния казахского народа, его мечту о светлом будущем, обличал лицемерие чиновничьего аппарата, призывал к свету знаний, культуре.

В произведениях «Сорок басен» (1909), «Маса» (1911), «Комар» (1911) высмеиваются такие людские пороки и недостатки, как праздность, лень, тщеславие, невежество. В 1913 году А. Байтурсынов становится первым редактором газеты «Казах», созданной по инициативе казахской интеллигенции. Главным в программе газеты было освещение проблем развития казахского языка, культуры, школьного образования.

После революции 1917 года, будучи членом партии «Алаш», А. Байтурсынов избирается членом Военно-революционного комитета Киргизского (Казахского) края, работает наркомом просвещения края (1920–1921), председателем Академического центра (1921–1922), является членом научно-методического совета Наркомпроса.

В 1920 году вступает в РКП (б), в 1921–1928 годах работает в Казахском институте народного образования, где читает лекции по казахскому языку и литературе, истории и культуре. В 1928–1929 годах А. Байтурсынов – профессор Казахского государственного университета. Созданная им и названная его именем графическая система позволила

быстрее ликвидировать неграмотность, повысить письменную культуру казахов.

В июне 1929 года во время творческой поездки в Кызыл-Орду Ахмет Байтурсинов был арестован. Ему вменялось в вину, что в 1926 году на съезде тюркологов в Баку он встречался с зарубежными учеными, пытался наладить связь с Мустафой Чокаевым, якобы для того, чтобы тот помог осуществить план отделения Казахстана от России.

В 1931 году – ссылка в Архангельскую область, откуда он вернулся в Алма-Ату лишь через три года. И в 1937 году, когда поднялась новая волна репрессий, его вновь арестовали. 8 декабря 1938 года Ахмет Байтурсинов был расстрелян как «враг народа». Но время все расставило по своим местам. В 1988 г. Ахмет Байтурсинову был реабилитирован. Ученый, просветитель Ахмет Байтурсинов снова с нами. В своих книгах, в фонде его имени, в названии улиц, а главное – в своих идеях, которые созвучны проблемами сегодняшнего дня.

AHMET BAYTURSYNOV'UN KAZAK BOZKIRININ BÜYÜK ÖĞRETMENİ

Ahmet Baytursynov'un (Ahmet Baytursynov'un) büyük bir Kazak eğitimcisi, önemli bir dilbilimci, Türkolog, şair, çevirmen, edebiyat bilimcisi, bir dizi ders kitabı ve çalışma kitabının yazarıdır. Bir zamanlar Stalin'in baskısının adaletsizliğinin kurbanıydı, yarım asırdan fazla bir süredir bahsedilmedi, adı Kazakistan tarihinde layık bir yer tutmadı. Ancak tarihteki "beyaz" lekelerdeki yıkılmış değişiklikler söz konusu olduğunda, Şakarim Kudeybergenov ve Magjan Zhumabayev, Zhusupbek Aymaitov, Mirzhakip Dulatov ve Ahmet Baytursynov'un isimleri halka iade edildi. A. Baytursynov, 18 Ocak 1873'te köylü bir ailede Turgay ilçesinin beklenmedik bir bölgesinde doğdu. İlk eğitimini kendi köyünde aldı, daha sonra Turgay Rus-Kazak Okulu'nda (1886-1891), Orenburg Öğretmen Semineri'nde (1891-1895) okudu. Pedagojik faaliyet 1895'te kırsal bölge okullarında bir öğretmen tarafından başlatıldı. 1909'da, Karkaralinsk şehrinde iki sınıf Rus-Kazak okulunun başkanı olarak çalıştığı sisteme muhalefete girdi ve bunun için Orenburg'da tutuklandı ve sürgün edildi. Bu döneme Kazak dili bilimi alanındaki bilimsel araştırmaları ve anadilini öğretme yöntemleri dahildir. Daha sonraki yıllarda Kazakça yazımı reform ilkelerini geliştirmeye başlayacak, Kazakça dilbilgisi kategorilerini tanımlamak için bilimsel terminoloji geliştirecek.

A. Baytursynov'un ilk Kazak harflerinin yazarı. Bilim adamı Baytursynovski'nin adını taşıyan yeni Kazak alfabesi, bir zamanlar yazma reformunu gerçekleştirirken tüm Türkçe konuşan halklara iyi bir örnek teşkil

ediyordu. Yazar ayrıca "anadil el kitabı", " Kazak dili kursunun sunumu", " dilbilgisi çalışması için el kitabı", " konuşmanın gelişimi", çeşitli ders kitaplarını da yazdı. Bu metodolojik çalışmalar hala Kazak dili bilimi alanında bilim adamlarının otoritesinden ve Kazak dilinin öğretme yöntemlerinden yararlanmaktadır. A. Baytursynov'un yaratıcı faaliyetlerine bir fabulist olarak başladı. Şiirlerinde Kazak halkının ihtiyaçlarını ve arzularını, parlak bir gelecek hayalini dile getirdi, görevlinin aparatının ikiyüzlülüğünü açığa çıkardı, bilginin ışığına, kültüre çağırırdı. Kırk masalların (1909), Sivrisineklerin (1911), Sivrisineklerin (1911) eserlerinde, boşluk, tembellik, kibir, cehalet gibi insan kusurları ve kusurları alay edilmektedir. 1913'te

A. Baytursynov, Kazak aydınlarının inisiyatifiyle yaratılan "Kazak" gazetesinin ilk editörü oldu. Gazete programının temel amacı Kazak dilinin, kültürünün ve okul eğitiminin geliştirilmesi konularını kapsamaktı. 1917 devriminden sonra Alaş Partisi'ne üye olduktan sonra A. Baytursynov'un Kırgız (Kazak) Bölgesi'nin Askeri Devrimci Komitesi üyesi olarak seçilmesi, bölgenin aydınlanmasının uyuşturucu bağımlısı olarak çalışması (1920-1921), Akademik Merkez Başkanı (1921-1922), Uyuşturucu Bağımlısının bilimsel ve metodolojik konseyi üyesidir. 1920'de RKP'YE (b) katıldı, 1921-1928 yıllarında Kazak Halk Eğitimi Enstitüsü'nde çalışıyor, Kazak dili ve edebiyatı, tarihi ve kültürü üzerine dersler veriyor. 1928-1929'da A. Baytursynov, Kazak Devlet Üniversitesi'nde profesördür. Yarattığı ve onun adını verdiği grafik sistemi, okuryazarlığı daha hızlı ortadan kaldırmayı, Kazakların yazılı kültürünü geliştirmeyi mümkün kıldı. 1929 yılının Haziran ayında Kızılorda şehrine yapılan yaratıcı ziyaret sırasında A. Baytursynov'un tutuklandığı belirtildi. 1926'da Bakü'deki Türkologlar Kongresi'nde yabancı bilim insanlarıyla buluşmak ve Kazakistan'ı Rusya'dan ayırma planının uygulanmasına yardımcı olmak için Mustafa Çokayev ile iletişime geçmeye çalışmaktan suçlu bulundu. 1931'de -Arkhangelsk bölgesine sürgün edildi, üç yıl sonra Almatı'ya döndü. Ve 1937'de yeni bir baskı dalgası yükseldiğinde, tekrar tutuklandı. 8 Aralık 1938'de Akhmat Baytursynov'un "halkın düşmanı" vuruldu. Ama zaman her şeyi yerine koydu. 1988 yılında Ahmet Baytursyovich rehabilite edildi. Bilim adamı, eğitimci Ahmet Baytursynov yine bizimle birlikte. Kitaplarında, isminin fonunda, sokağın isminde ve en önemlisi bugünün sorunlarına karşılık gelen fikirlerinde.

**Ахмет Байтұрсынұлының еңбектерінің хронологиялық
көрсеткіші.**

- Байтұрсынұлы А. Ақ жол / А. Байтұрсынов. - Алматы : Жалын, 1991.- 464 с.
- Байтұрсынов А. Ақ жол: өлеңдер мен тәржімелер, публистикалық мақалалар және әдеби зерттеулер / А. Байтұрсынов; құраст. Р. Нұрғалиев. - Алматы: Жалын, 1991. - 464 б.
- Байтұрсынов А. Тіл тағылымы: қазақ тілі мен оқу-ағартуға қатысты еңбектері. - Алматы: Ана тілі, 1992. - 444 б.
- Байтұрсынұлы Ахмет. Жоқтау. - Алматы: А. Байтұрсын атындағы қор, 1993. - 93 б.
- Байтұрсынұлы А. Әліб-бій: жаңа құрал / А. Байтұрсынұлы; араб жазуынан көшіріп, түсініктемесін жазып, редакциясын басқарған Ұ. Асыллов. - Алматы: Рауан, 1998. - 117 б.
- Байтұрсынұлы А. Әдебиет танытқыш. Зерттеу мен өлеңдер / А. Байтұрсынов. - Алматы: Атамұра, 2003. - 208 с.
- Байтұрсынұлы, А. Қырықмысал / А. Байтұрсынұлы. - А. : Жазушы, 2004. - 120 с.
- Байтұрсынұлы, А. Маса: өлеңдер мен көсем сөздер / А. Байтұрсынұлы. - Алматы : Паритет, 2005. - 208 с.
- Байтұрсынұлы А. Бес томдық шығармалар жинағы. т.3 / А. Байтұрсынұлы. - Алматы : Алаш, 2005. - 352 с.
- Ахмет Байтұрсынұлы. Таңдамалы шығармалары. / Құраст.: Е. Тілешов, Н. Аитова ; Жауапты ред.: О. Жұбай, А. Қадырхан. - Алматы : ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігі, 2022. - 240 с.
- Ахмет Байтұрсынұлы. Избранные сочинения. : ответств. ред.: Жубай О., Кадырхан А. / Сост.: Тлешов Е., Аитова Н. ; Перевод с казахского:

Байшукурова Г.Ж., Иргібаева А.Б. - Алматы :Мин-во науки и высшего образования РК., 2022. - 240 с.

- Selected Works written by Akhmet Baitursynuly. / Compiled by E. Tileshov, N. Aitova. ; Translated by A. Baekeeva, A. Toleubaeva, G. Khalyk. - Almaty : Ministry of Science and Higher education of the Republic of Kazakhstan, 2022. - 240 p.

Ахмет Байтұрсынұлының еңбектерінің зерттелуі жайындағы кітаптар.

- Қазақ әдебиетінің тарихы. Кітап 2. - А. : [б. и.], 1964. - 694 с.
- Қойшыбаев Б.Жазықсыз жапа шеккендер / Б. Қойшыбаев. - Алматы: Қазақстан, 1990. - 165 б.
- Кәкішев С.Ахаң туралы ақиқат / С. Кәкішев; редакторлары О. Оралбеков, М.Раматуллаева. - Алматы: Қазақстан Шапағат,1992-110 б.
- Бес арыс: Естеліктер, эсселер және зерттеу мақалалар /
Құраст. Д.Әшімханов. - Алматы: Жалын, 1992. - 544 бет.
- Досжанов Д.Абақты: историческая литература / Д. Досжанов. - Алматы: Қазақстан, 1992. - 288 бет.
- Алаш орда. - Алматы :Айкап, 1992. - 192 с.
- Алаш-мирас народное наследие. - Алматы :Дәуір, 1993. - 157 с.
- Кенжебаев, Б.ХХ ғасыр басындағы әдебиет / Б. Кенжебаев. - Алматы :Білім,1993. - 248 с.
- Нұрпейісов, К.Алаш-Алашорда / К. Нұрпейісов. - А. :Ататек, 1995. - 256 с.
- Алаш мирас: народное наследие . - Алматы : Қазақстан,1995. – 208с.
- Алаш мирас.Народное наследие. - А. : Қазақстан, 1995. - 209 с.
- Нурпейісов, К.Алаш һәм алаш орда / К. Нурпейісов. - А. :Атамекен, 1995. - 258 с.
- Қойгелдиев, М.Алаш қозғалысы / М. Қойгельдиев. - Алматы :Санат, 1995. - 368 с.

- Жарықбаев Қ.Қазақ тәлім-тәрбиесі: Оқуқұралы / Қ. Жарықбаев, С.Қалиев. - Алматы: Санат, 1995. - 350 б.
- Ахмедов, Ғ.АлашАлаш болғанда: Естеліктер мен тарихи деректер / Ғ.Ахмедов. - А. : 1996. - 224 с.
- Құл-Мұхаммед, М.Алаш ардагері / М. Құл-Мұхаммед. - Алматы :Жетіжарғы, 1996. -223 с. ; 20 см .
- Қабиұлы, Б. З.ХХ ғасыр басындағы қазақ романы / Б. З. Қабиұлы. - Алматы :Өлке, 1997. - 267 с.
- 20-30 жылдардағы қазақ әдебиеті. 1-кітап. - Алматы:Ғылым, 1997. -512 бет. - (М.О.Әуезов атындағы әдебиет және өнер институты).
- Базарбаев М.М Жұмабаев / М. Базарбаев // Заман тудырған әдебиет. - Алматы, 1997. - С. 504 б.
- Асқарұлы, Х.Алаш зиялылары / Х. Асқарұлы. - [Б. м.] :Шартарап, 1998. - 168 с.
- Асқаров, А.Ұлы Тұранның ұлдары / А. Асқаров. - А. : Нұрлы әлем, 1998. - 406 с.
- Ұлттық рухтың ұлы тіні: Ғылыми мақалалар жинағы(қазақ, орыс,ағылшынт.б. тілдерде). –Алматы: Ғылым, 1999. – 568б.
- Құл-Мұхаммед,М.Алаш қайраткерлері саяси-құқықтық көзқарастарының эволюциясы / М. Құл-Мұхаммед. - Алматы :Атамұра, 1998. - 360 с.
- Қазақ әдебиетінің тарихы. т.3. - Алматы :Ғылым, 2000. - 568 с. ; 20см.
- ХХ ғасырдағы қазақ әдебитілі. - Астана :Елорда, 2000. - 344 с.
- Әзиев Ә.Ұлы дала ұлағаттары: Абылайханнан Нұрсұлтанға дейін / Ә. Әзиев. -Алматы: Санат, 2001. - 342 б.

- Қазақ прозасы. Хрестоматия. Үш томдық. Т. 3. - А. : Ғылым, 2001. -548 с.
- Қазақ прозасы. Хрестоматия. 3-томдық. 2-том. ХІХ-ХХғасырлар: Оқуқұралы / Құраст.: Х.Ж.Сүйіншәлин. -Алматы: Ғылым, 2001. - 672 бет.
- Алдамжар З.Тарих: пайым мен тағылым. - Алматы: Арыс, 2002. - 286 б.
- Қамзабекұлы, Д.Алаш және әдебиет / Д. Қамзабекұлы. - Астана : фолиант, 2002. -474 с.
- Алдамжар З.Тарих: пайым мен тағылым / З. Алдамжар. - Алматы:Арыс, 2002. - 288 бет.
- Машқан Н.Т.А..Байтұрсынов-қазақ жазуының реформаторы / Н.Т. Машқан. -Алматы: Қазақ Университеті, 2002. – 153 б.
- Кенжебаев, Б.Алаш туы астында :Мақалалар мен зерттеулер / Б. Кенжебаев. -Астана : [б. и.], 2004. - 224 с.
- Қазақ әдебиетінің тарихы (1917-1940).т.7. - Алматы :Қазақпарат,2004. - 462 с.
- Қазақ әдебиетінің тарихы (1941-1956).т.8. - Алматы :Қазақпарат,2004. - 520 с.
- Алаш қозғалысы Движение Алаш. т.2. - Алматы :Алаш, 2005. - 496с.
- Қазақ әдебиетінің тарихы: 6-том. ХХ ғасырдың басындағы қазақәдебиеті (1900-1917) / Жалпы ред. бас. А.Егеубаев, Ж. Ысмагулов. - Алматы: Қазақпарат, 2006. - 610бет. - (Мәдени мұра)
- Тарих-адамзат ақыл-ойының қазынасы: Он томдық. 10-том. Түркі халықтарының тарихи ойы / Құраст.: Р.К.Нұрмағамбетова. - Астана: Фолиант, 2006. - 392 бет. -(Мәдени мұра.Тарих және этнография)
- Әбдиманұлы Ө.Ахмет Байтұрсынұлы: зерттеу .-эссе. - Алматы: Арда, 2007. - 293 б. -(Тарихи тұлға тағлымы)

- Бәкір, Ә. Қ.Алаш қозғалысы саяси топ басшыларының әлеуметтік көзқарастары/ Ә. Қ. Бәкір. - Астана : Сарыарқа, 2008. - 156 с.
- Еркінбаев, Ұ.Әдебиет танытқыштың теориялық негіздері / Ұ. Еркінбаев. - Алматы: М. О. Әуезов атындағы әдебиет және өнер ин-ты, 2008. - 136 с.
- Бәкір, Ә. Қ.Алаш қозғалысы саяси топ басшыларының әлеуметтік көзқарастары / Ә. Қ. Бәкір. - Астана : Сарыарқа, 2008. - 156 с.
- Ісімақова, А.Алаш әдебиеттануы / А. Ісімақова. - Алматы :Мектеп, 2009. - 560 с.
- Әбдиманұлы, Ә.ХХ ғасырдағы қазақ әдебиетінің алғашқы кезеңі (1900-1940) / Ә.Әбдиманұлы. - Алматы :Қазақ Университеті, 2010. - 156 с.
- Әбдіғаппарова, Ж.
- ХХ ғасыр басындағы қазақ әдебиеті мәселелері және Шәдіақын/ Ж. Ж. Әбдіғаппарова. - Түркістан : Тұран, 2011. - 176 с.
- ХХ ғасыр әдебиетіндегі тәуелсіздік идеясының көркем шешімі:Ұжымдық монография. / Бас ред.: Қирабаев С.С., Қасқабасов С.А., Елеукенов Ш.Р.,т.б. - Алматы :Арда, 2011.- 607 б
- Дулатбеков, Н.Алаш ардақтылары. Санкт-Петербург іздері:Зерттеулер / Н.Дулатбеков. - Қарағанды : Болашақ, 2012. - 188 с.
- Әбдиманұлы, Ә.ХХ ғасыр басындағы қазақ әдебиеті / Ә. Әбдиманұлы. - Алматы :[б. и.], 2012. - 408 с.
- Тоқсабаева, А. Қаза кәдебиетінің тарихы (1941-2000ж.) / А.Тоқсабаева. - Семей : [б. и.], 2013. - 526 с.
- Жораева, Г. Т.Алаш қозғалысының тарихы. Оқу құралы. / Г. Т. Жораева. -Түркістан :Тұран, 2018. - 130 с.

- Шарапатұлы, Ш.Алаш арыстарының лингвистикалық мұралары мен көзқарастары:мақалалар жинағы. / Ш. Шарапатұлы, М.Маретбаева. - Алматы :Отан, 2019. - 116 с.
- Ислам, Д. А.ХХ ғасыр қазақ әдебиеті тарихы III.Оқуқұралы. / Д. А. Ислам. -Түркістан : [б. и.], 2020. - 92 с.
- Кошенова , Т. И.ХХ ғасырдың алғашқы жартысындағы әдебиет.Оқу құралы. / Т.И. Кошенова . - Түркістан : [б. и.], 2020. - 77 с.

Мерзімді басылым беттеріндегі Ахмет Байтұрсынов жайлы мақалалар

- Байтұрсынұлы, А. Жазығым не?/ А.Байтұрсынұлы // Ұлт болмысы : жастарға арналған республикалық,әдеби–танымдық журнал .- 2012 .- №9(11).- 6-7 б.
- Алшанов,Р. Ахмет Байтұрсынұлы атындағы тұңғыш орден шығарылды/ Р.Алшанов // Ұлт болмысы: жастарға арналған республикалық,әдеби-танымдық журнал .- 2012.- №9 (11).- 8-9 б.
- Егеубай,А. Білімнің піріне жасаған құрмет / А.Егеубай // Ұлт болмысы :жастарға арналған республикалық,әдеби-танымдық журнал .-2012.- №9(11).- 10-11 б.
- Байтұрсынова - Байсалова Шолпан Ахметқызы. Ахмет Байтұрсынұлының ұрпақтары /Ш.А.Байтұрсынова – Байсалова //Ұлт болмысы: жастарға арналған республикалық,әдеби-танымдық журнал .- 2012 .- №9(11).-12-13 б.
- Көбенқызы,А. Мұражай мұрағатынан / А.Көбенқызы // Ұлт болмысы : жастарға арналған республикалық, әдеби-танымдық журнал. - 2012.- №9(11).- 16-19 б.
- Әбілқайыр,Қ. Ахметтің бертінге дейін тірі болғаны распа/Қ.Әбілқайыр // Ұлт болмысы : жастарға арналған республикалық,әдеби-танымдық журнал .- 2012 .- №9(11).- 20-21 б.
- Сахыбекқызы,Р. «Ахметтануға жаңаша көзқарас қажет» /Р.Сахыбекқызы// Ұлт болмысы: жастарға арналған республикалық, әдеби-танымдық журнал .- 2012.- №9(11).- 22-24 б.
- Бикенова,Р. Сарытүбектегі жаңа жәдігер,А.Байтұрсынұлының туған үйі қалыпқа келтірілді / Р.Бикенова // Ұлт болмысы: жастарға арналған республикалық,әдеби-танымдық журнал .-2012.- №9(11) .-26-27 б.

- Нәметов, А. Ұлыттың ұлы мұраты жолында / А.Нәметов // Ұлт болмысы: жастарға арналған республикалық,әдеби-танымдық журнал.- 2012.- №9(11) .- 30-31 б.
- Жәрімбетова, Н.Ақкеліннің махаббаты мен ажалы. /Н.Жәрімбетова // Ұлт болмысы: жастарға арналған республикалық,әдеби-танымдық журнал .- 2012.- №9(11).- 32-33 б.
- Сейіл ,А. Ахмет атасының есімін арқалаған бүлдіршін / А,Сейіл // Ұлт болмысы: жастарға арналған республикалық,әдеби-танымдық журнал.-2012.- №9(11) .- 36-37 б.
- Амантайқызы,Г. Ахаң рухына арналған концерт / Г.Амантайқызы //Ұлт болмысы : жастарға арналған республикалық,әдеби-танымдық журнал .- 2012.- №9(11) .- 51 б.
- Байтұрсынұлы, А. « Қазақ - жоқшысы» Ахмет Байтұрсынұлының қанатты сөздері /А.Байтұрсынұлы // ÜRKER : Әдеби-мәдени, қоғамдық-саяси журнал .- 2022 .- №4 (163), сәуір. - 2-6 б.

МАЗМҰНЫ

Ахмет Байтұрсынов -қазақ даласының ұлы ұстазы.....	3
Ахмет Байтұрсынұлының еңбектерінің хронологиялық көрсеткіші.....	8
Ахмет Байтұрсынұлының еңбектерінің зерттелуі жайлы кітаптар.....	10
Мерзімді басылым. беттеріндегі Ахмет Байтұрсынов жайлы мақалалар.....	15

